

Հ Ա Մ Ա Ձ Ա Յ Ն Ա Գ Ի Ր
Հ Ա Յ Ա Ս Տ Ա Ն Ի Հ Ա Ն Ր Ա Պ Ե Տ Ո Ւ Թ Յ Ա Ն Կ Ա Ռ Ա Վ Ա Ր Ո Ւ Թ Յ Ա Ն
ԵՎ ՈՒՄԻՆԻԱՅԻ Կ Ա Ռ Ա Վ Ա Ր Ո Ւ Թ Յ Ա Ն Մ Ի Ջ Ե Վ
ԵՎ Ա Ս ՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ Գ ՈՒՅ Ք Ի Կ Ր Կ Ն Ա Կ Ի Հ Ա Ր Կ ՈՒ Մ Ը
Բ Ա Ց Ա ՈՒ Ե Լ ՈՒ ԵՎ Հ Ա Ր Կ ՈՒ Մ Ի Ց Խ ՈՒ Մ Ա Փ Ե Լ Ը
Կ Ա Ն Խ Ե Լ ՈՒ Վ Ե Ր Ա Բ Ե Ր Յ Ա Լ

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը և Ռումինիայի կառավարությունը, ղեկավարվելով երկու Պետությունների միջև տնտեսական, գիտական, տեխնիկական ու մշակույթային համագործակցությունը զարգացնելու և ամրապնդելու մտադրությամբ, եկամտոտների և գույքի կրկնակի հարկումը բացառելու, հարկումից խուսափումը կանխելու և հարկային խտրականություն թույլ չտալու նպատակով որոշեցին կնքել սույն Համաձայնագիրը և պայմանավորվեցին հետևյալի մասին.

Շողված 1

ԱՆՁԻՆՔ, ՈՒՄ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԿԻՐԱՌՎՈՒՄ Է ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐԸ

Սույն Համաձայնագիրը կկիրառվի Պայմանավորվող Պետություններից մեկի կամ երկուսի ռեզիդենտներ հանդիսացող անձանց նկատմամբ:

Շողված 2

ՀԱՐԿԵՐ, ՈՐՈՆՑ ԿՐԱ ՏԱՐԱԾՎՈՒՄ Է ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐԸ

1. Սույն Համաձայնագիրը տարածվում է յուրաքանչյուր Պայմանավորվող Պետության, նրա վարչատարածքային ստորաբաժանումների կամ իշխանության տեղական մարմինների կողմից եկամտոտների և գույքից գանձվող հարկերի վրա, անկախ դրանց գանձման եղանակից:
2. Եկամտոտների և գույքից գանձվող հարկեր են համարվում եկամտոտների ընդհանուր գումարից, գույքի ընդհանուր արժեքից կամ եկամտոտների և գույքի առանձին տարրերից, այդ թվում շարժական կամ անշարժ գույքի օտարման արդյունքում հավելաճից գանձվող, ձեռնարկությունների վճարած աշխատավարձի ընդհանուր գումարից գանձվող, ինչպես նաև գույքի արժեքաճից բոլոր տեսակի հարկերը:
3. Սույն Համաձայնագրի տարածվում է, մասնավորապես հետևյալ՝ գոյություն ունեցող հարկերի վրա.

ա) Հայաստանի առնչությամբ.

- (i) շահութահարկ,
- (ii) ֆիզիկական անձանցից եկամտահարկ,
- (iii) գույքահարկ,
- (iv) հողի հարկ,
(հետագայում՝ «հայկական հարկ»)

բ) Ռումինիայի առնչությամբ.

- (i) ֆիզիկական անձանց ստացած եկամտոտներից հարկ

- (ii) շահույթից հարկ
- (iii) աշխատավարձից և այլ նման վճարումներից հարկ
- (iv) գյուղատնտեսական եկամուտներից հարկ
- (v) շահաբաժիններից հարկ
- (vi) շինություններից հարկ և շինություններով և կառույցներով զբաղեցված հողի հարկ:
(հետագայում՝ «ռումինական հարկ»)

4. Սույն Համաձայնագիրը պետք է կիրառվի նաև, բնույթով նույնական կամ նմանատիպ այլ հարկերի նկատմամբ, որոնք գանձվելու են ի լրումն գործող հարկերի կամ դրանց փոխարեն սույն Համաձայնագրի ստորագրումից հետո: Պայմանավորվող Պետությունների իրավասու մարմինները ժամանակին կծանուցեն միմյանց իրենց հարկային օրենսդրությունում կատարված որևէ նշանակալի փոփոխությունների մասին:

Նոդված 3 ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

1. Սույն Համաձայնագրի նպատակների համար, եթե այլ բան չի բխում ենթատեքստից.
  - ա) «Պայմանավորվող Պետություն» և «մյուս Պայմանավորվող Պետություն» արտահայտությունները ենթատեքստից կախված նշանակում են Հայաստան կամ Ռումինիա,
  - բ) «Հայաստան» տերմինը նշանակում է Հայաստանի Հանրապետություն և երբ օտագործվում է աշխարհագրական իմաստով նշանակում է տարածք, որի նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետությունը միջազգային կարգի և ներքին օրենսդրության համաձայն ինքնիշխան իրավունքներ և իրավասություն է իրականացնում,
  - գ) «Ռումինիա» տերմինը նշանակում է Ռումինիա և երբ օտագործվում է աշխարհագրական իմաստով նշում է Ռումինիայի տարածքը ներառյալ նրա ծովային տարածքը, ինչպես նաև հատուկ տնտեսական գոտին, որտեղ Ռումինիան իրականացնում է գերազույց իշխանություն, ինքնիշխան իրավունքներ և իրավասություն իր ներքին օրենքի և միջազգային կարգի համաձայն, ծովային ջրերում գտնվող, ծովափի և այդ ջրերի հատակի հողային շերտերի բնական, կենսաբանական և հանքային պաշարների հետազոտության և շահագործման վերաբերյալ:
  - դ) «անձ» տերմինը ներառում է ֆիզիկական անձ, ընկերություն և անձանց ցանկացած այլ միավորում,
  - ե) «ընկերություն» տերմինը նշանակում է որևէ կորպորատիվ միավորում կամ ցանկացած այլ միավոր, որը հարկման նպատակների համար դիտարկվում է որպես կորպորատիվ կազմավորում,
  - զ) «Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկություն» և «Պայմանավորվող մյուս Պետության ձեռնարկություն» արտահայտությունները նշանակում են համապատասխանաբար Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտի կողմից ղեկավարվող կամ Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտի կողմից ղեկավարվող ձեռնարկություն,
  - է) «միջազգային փոխադրում» արտահայտությունը նշանակում է Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության կողմից ծովային, գետային կամ օդային նավով, ավտոմոբիլային կամ երկաթուղային փոխադրամիջոցով իրականացվող ցանկացած փոխադրում, բացառությամբ, երբ այդպիսի փոխադրումն իրականացվում է Պայմանավորվող մյուս Պետությունում գտնվող կետերի միջև,

ը) «իրավասու մարմին» արտահայտությունը նշանակում է.

- i) Հայաստանի առնչությամբ՝ Հարկային տեսչությունը կամ նրա լիազորած ներկայացուցիչը;
- ii) Ռուսիանի առնչությամբ՝ Ֆինանսների նախարարությունը կամ նրա լիազորած ներկայացուցիչը,

բ) «ազգային անձ» արտահայտությունը նշանակում է.

- i) պայմանավորվող Պետության քաղաքացիությունն ունեցող ցանկացած ֆիզիկական անձ;
- ii) ցանկացած իրավաբանական անձ, անձանց միավորում և Պայմանավորվող Պետության գործող օրենսդրության հիման վրա իր կարգավիճակը որպես այդպիսին ստացած որևէ այլ միավոր:

2. Պայմանավորվող Պետության կողմից սույն Համաձայնագիրը կիրառելիս, սույն Համաձայնագրով ընդգրկվող հարկերի առնչությամբ դրանում չսահմանված ցանկացած տերմին կամ արտահայտություն կունենա այն նշանակությունը, որը նրան տրվում է այդ Պետության օրենսդրությամբ՝ եթե այլ բան ենթատեքստից չի բխում:

Շողված 4 ՌԵԶԻԴԵՆՏ

- 1. Սույն Համաձայնագրի նպատակների համար «Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ» արտահայտությունը նշանակում է ցանկացած անձ, որն այդ Պետության օրենսդրությամբ՝ այնտեղ ենթակա է հարկման, մշտական բնակության վայրի, գրանցման վայրի, ղեկավարման վայրի, պաշտոնական բնակավայրի, կամ այլ մնան չափանիշի հիման վրա:
- 2. Եթե, սույն հոդվածի առաջին կետի դրույթներին համապատասխան, ֆիզիկական անձը Պայմանավորվող երկու Պետություններում էլ ռեզիդենտ է, ապա նրա կարգավիճակը կորոշվի հետևյալ կարգով.
  - ա) նա կհամարվի այն Պետության ռեզիդենտը, որտեղ ունի իրեն պատկանող մշտական կացարան. եթե նա Պայմանավորվող երկու Պետություններում էլ ունի իրեն պատկանող մշտական կացարան, ապա կհամարի այն Պետության ռեզիդենտը, որի հետ ունի առավել սերտ անձնական և տնտեսական կապեր (կենսական շահերի կենտրոն),
  - բ) եթե հնարավոր չի որոշել այն Պետությունը, որտեղ նա ունի կենսական շահերի կենտրոն, կամ եթե նա Պետություններից և ոչ մեկում էլ չունի իրեն պատկանող մշտական կացարան, ապա նա համարվում է այն Պետության ռեզիդենտը, որտեղ ընթացիկ կացարան ունի,
  - գ) Եթե նա երկու Պետությունում էլ ընթացիկ կացարան ունի, կամ ոչ մեկում էլ այդպիսինը չունի, ապա նա համարվում է այն Պետության ռեզիդենտը, որի քաղաքացին է,
  - դ) եթե նա Պայմանավորվող երկու Պետություններում էլ քաղաքացի է, կամ ոչ մեկում էլ այդպիսինը չէ, ապա Պայմանավորվող Պետությունների իրավասու մարմինները կլուծեն այդ հարցը փոխադարձ համաձայնությամբ:
- 3. Այն դեպքում, երբ առաջին կետի դրույթների համաձայն, ֆիզիկական չհանդիսացող անձը Պայմանավորվող երկու Պետությունների ռեզիդենտ է, ապա նա համարվում է այն Պետության ռեզիդենտը, որի օրենսդրության համաձայն ստեղծվել է:

Շողված 5 ՄՇՏԱԿԱՆ ՐԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

1. Սույն Համաձայնագրի նպատակների համար «մշտական հաստատություն» արտահայտությունը նշանակում է գործունեության կայուն վայր, որի միջոցով Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկությունը իր գործունեությունը, ամբողջությամբ կամ մասամբ, իրականացնում է Պայմանավորվող մյուս Պետությունում:
2. «Մշտական հաստատություն» արտահայտությունը մասնավորապես ներառում է.
  - ա) ղեկավարման վայր,
  - բ) բաժանմունք,
  - գ) գրասենյակ,
  - դ) ֆաբրիկա,
  - ե) արհեստանոց,
  - զ) եկամուտ ստանալու նպատակով ապրանքների մատակարարման համար օգտագործվող պահեստ,
  - է) հանքահոր, նավթի կամ գազի հորատանք, քարհանք կամ բնական պաշարների հետախուզման կամ արդյունահանման ցանկացած այլ վայր:
3. «Մշտական հաստատություն» արտահայտությունը ներառում է նաև.
  - ա) շինարարական հրապարակը, շինարարական, հավաքման կամ տեղակայման օբյեկտը կամ դրանց հետ կապված վերահսկողական գործունեությունը, բայց միայն երբ այդպիսի հրապարակի, օբյեկտի կամ գործունեության տևողությունը գերազանցում է 9 ամիսը որևէ 12-ամսյա ժամանակահատվածում,
  - բ) Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության ծառայությունների մատուցումը (այդ թվում խորհրդատվական) իր կողմից այդ նպատակների համար վարձած ծառայողների կամ այլ անձնակազմի միջոցով Պայմանավորվող մյուս Պետությունում, բայց երբ այդ կարգի գործունեությունը (մեկ կամ փոխկապակցված օբյեկտների համար) գերազանցում է 9 ամսյա ժամանակահատվածը կամ ժամանակահատվածները ցանկացած 12 ամսյա ժամկետում:
4. Չնայած սույն հոդվածի նախորդ դրույթներին, կհամարվի որ «մշտական հաստատություն» արտահայտությունը չի ներառում.
  - ա) հարմարությունների օգտագործումը բացառապես ձեռնարկությանը պատկանող ապրանքների կամ արտադրանքի պահպանման, ցուցադրման կամ առաքելու նպատակով,
  - բ) ձեռնարկությանը պատկանող ապրանքների կամ արտադրանքի պաշարի պահումը բացառապես պահպանման, ցուցադրման կամ առաքելու նպատակով,
  - գ) ձեռնարկությանը պատկանող ապրանքների կամ արտադրանքի պաշարի պահումը բացառապես այլ ձեռնարկության կողմից մշակման նպատակների համար,
  - դ) ձեռնարկությանը պատկանող ապրանքների կամ արտադրանքի վաճառքը ցուցադրված ոչ պարբերական ժամանակավոր տոնավաճառի շրջանակներում կամ ցուցահանդեսում, եթե ապրանքները կամ արտադրանքը վաճառվել է տոնավաճառի կամ ցուցահանդեսի փակումից հետո ոչ ավելի, քան մեկ ամսվա ընթացքում,
  - ե) գործունեության կայուն վայրի պահումը բացառապես ձեռնարկության համար ապրանքների կամ արտադրանքի գնման կամ տեղեկությունների հավաքման նպատակներով,

- զ) գործունեության կայուն վայրի պահումը բացառապես ձեռնարկության համար նախապատրաստական կամ օժանդակ բնույթի որևէ այլ գործունեություն իրականացնելու նպատակով,
- է) գործունեության կայուն վայրի պահումը բացառապես ա)-զ) ենթակետերում նշված գործունեության տեսակների ցանկացած համակցության իրականացման համար, պայմանով որ այդ համակցության արդյունքում գործունեության կայուն վայրի ընդհանուր գործունեությունը պետք է կրի նախապատրաստական կամ օժանդակ բնույթ:
5. Չնայած առաջին և երկրորդ կետերի դրույթներին, եթե ձեռնարկության անունից գործող անձը անկախ կարգավիճակով գործակալ չէ, (որի մասին խոսվում է 6-րդ կետում) ունի և սովորաբար օգտագործում է Պայմանավորվող Պետությունում ձեռնարկության անունից կոնտրակտներ կնքելու իրավասություն, ապա համարվում է, որ այդ ձեռնարկությունն ունի մշտական հաստատություն այդ Պետությունում ցանկացած գործունեության առումով, որն այդ անձն իրականացնում է ձեռնարկության համար, բացառությամբ այդ անձի գործունեության, սահմանափակված 4-րդ կետում նշված տեսակներով, եթե այն իրականացվում է գործունեության կայուն վայրի միջոցով, ապա այդ գործունեության կայուն վայրը չպետք է դիտարկվի որպես մշտական հաստատություն համաձայն այդ կետի դրույթների:
6. Համարվում է, որ Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկությունը չունի մշտական հաստատություն Պայմանավորվող մյուս Պետությունում, եթե նա ձեռնարկատիրական գործունեություն է իրականացնում այդ մյուս Պետությունում բրոքերի, կոմիսիոների կամ անկախ կարգավիճակ ունեցող ցանկացած այլ գործակալի միջոցով, պայմանով, որ այդպիսի անձինք գործում են իրենց ձեռնարկատիրական գործունեության սովորական շրջանակներում:
7. Անկախ սույն հոդվածի նախորդ դրույթներից, կհամարվի որ Պայմանավորվող Պետության ապահովագրական ձեռնարկությունը Պայմանավորվող մյուս Պետությունում ունի մշտական հաստատություն, եթե նա ընդունում է ապահովագրական մուծումներ այդ մյուս Պետության տարածքում կամ ապահովագրում է այնտեղ հնարավոր ռիսկից՝ 6-րդ կետում նշված անկախ գործակալի կարգավիճակ չունեցող անձի միջոցով (ասվածը կրկնակի ապահովագրման դեպքերին չի վերաբերվում):
8. Այն փաստը, որ Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ հանդիսացող ընկերությունը հսկում է Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտ հանդիսացող ընկերությունը կամ հսկվում է նրա կողմից, ինքընստինքյան այդ ընկերություններից մեկին չի վերաբերում մյուսի մշտական հաստատության:

Նոդված 6

ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻՑ

1. Եկամուտները, որոնք ստանում է Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտը Պայմանավորվող մյուս Պետությունում գտնվող անշարժ գույքից (այդ թվում եկամուտները գյուղապիական կամ անտառային տնտեսություններից), կարող են հարկվել այդ մյուս Պետությունում:
2. «Անշարժ գույք» արտահայտությունը կունենա այն նշանակությունը, որը նա ունի Պայմանավորվող այն Պետության օրենսդրությամբ, որտեղ գտնվում է հիշատակված գույքը:

Արտահայտությունը ամեն դեպքում կներառի անշարժ գույքի օժանդակ գույքը, գյուղապիական կամ անտառային տնտեսություններում օգտագործվող անասունների գլխա-

քանակը և սարքավորումը, հողային գույքին վերաբերվող ընդհանուր օրենքում կիրառվող իրավունքները, անշարժ գույքի ու գույքի փոփոխական կամ հաստատագրված վճարումների իրավունքները, հաշվի առնելով հանքաշերտերում, աղբյուրներում և այլ բնական պաշարներում աշխատելու համար կամ աշխատանքի իրավունքը, ծովային, գետային կամ օդային նավերը, ավտոմոբիլային կամ երկաթուղային փոխադրամիջոցները որպես անշարժ գույք չեն դիտարկվի:

3. Առաջին կետի դրույթները կկիրառվեն անշարժ գույքի անմիջական օգտագործումից, վարձակալության տալուց կամ օգտագործման ցանկացած այլ ձևից ստացված եկամուտների նկատմամբ:
4. Եթե բաժնետոմսերի կամ ընկերության այլ կորպորատիվ իրավունքների տնօրինումը բաժնետոմսերի կամ ընկերության այլ կորպորատիվ իրավունքների տիրոջը տալիս է ընկերության անշարժ գույքը տնօրինելու իրավունք, ապա այդ գույքի ուղղակի օգտագործումից, վարձակալման տալուց կամ այդպիսի տնօրինման իրավունքի ցանկացած այլ ձևի օգտագործումից առաջացած եկամուտները կարող են հարկվել Պայմանավորվող այն Պետությունում որտեղ գտնվում է անշարժ գույքը:
5. Առաջին, 3-րդ և 4-րդ կետերի դրույթները կկիրառվեն նաև ձեռնարկության անշարժ գույքից կամ անկախ անհատական ծառայություններ մատուցելու համար օգտագործվող անշարժ գույքից առաջացած եկամուտների նկատմամբ:

Շողված 7

ՇԱՀՈՒՅԹ ԶԵՆԱՐԿԱՏԻՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆՆԻՑ

1. Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության ձեռնարկատիրական գործունեությունից ստացած շահույթը հարկվում է միայն այդ Պետությունում, եթե այդ ձեռնարկությունը ձեռնարկատիրական գործունեությունը չի իրականացնում Պայմանավորվող մյուս Պետությունում այնտեղ գտնվող մշտական հաստատության միջոցով: Եթե ձեռնարկությունը ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնում է ինչպես ասված է վերևում, ապա ձեռնարկության շահույթը կարող է հարկվել մյուս Պետությունում, բայց միայն այն մասով, որ մասով այն վերագրվում է այդ մշտական հաստատությանը:
2. Ելնելով սույն հոդվածի երրորդ կետի դրույթներից, եթե Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկությունը ձեռնարկատիրական գործունեություն է իրականացնում Պայմանավորվող մյուս Պետությունում այնտեղ գտնվող մշտական հաստատության միջոցով, ապա Պայմանավորվող Պետություններից յուրաքանչյուրում այդ մշտական հաստատությանը կվերագրվի այն շահույթը, որը նա կարող էր ակնկալել ստանալ, եթե լիներ նույն կամ նման պայմաններում, նույնպիսի կամ նմանատիպ գործունեություն իրականացնող և միանգամայն ինքնուրույն գործող առանձին ձեռնարկություն, և գործեր լիովին անկախ ձեռնարկությունից, ում մշտական հաստատությունն է:
3. Մշտական հաստատության շահույթը որոշելիս կթույլատրվի գործունեության հետ կապված փաստաթղթերին հաստատված մշտական հաստատության նպատակների համար կատարված ծախսերի հանում, ներառյալ դեկավարման և ընդհանուր վարչական ծախսերը, Պետություններից որևէ մեկում, որտեղ գտնվում է այդ մշտական հաստատությունը կամ այլ տեղ: Այս դրույթը կկիրառվի հաշվի առնելով ներքին օրենսդրության սահմանափակումները:
4. Եթե, Պայմանավորվող Պետության օրենսդրության համաձայն մշտական հաստատությանը վերաբերվող շահույթի որոշումը կարող է կատարվել ձեռնարկության տարբեր ստորաբաժանումների միջև շահույթի ընդհանուր գումարի հավասար բաշխման հիման վրա, ապա սույն հոդվածի երկրորդ կետի դրույթները խոչընդոտ չեն հանդիսանա այդ

Պայմանավորվող Պետության համար հաշվառել հարկվող շահույթը ընդունված բաշխման միջոցով: Սակայն, բաշխման ընտրված ձևի արդյունքները պետք է լինեն սույն հոդվածում ընդգրկված սկզբունքներին համապատասխան:

5. Մշտական հաստատությանը չի վերագրվում այն շահույթը, որն առաջացել է միայն ձեռնարկության համար ապրանքների կամ արտադրանքի գնումից:
6. Նախորդ կետերի նպատակների համար մշտական հաստատությանը վերագրվող շահույթը կորոշվի ամեն տարի միևնույն եղանակով, բացառությամբ, եթե այն փոխելու համար կա պատշաճ ու բավարար պատճառ:
7. Եթե շահույթը ներառում է եկամտի այնպիսի տեսակներ, որոնց մասին առանձնահատուկ նշվում է սույն Համաձայնագրի այլ հոդվածներում, ապա սույն հոդվածի դրույթները չեն ազդի այդ հոդվածների դրույթների վրա:

Շողված 8

ՄԻՋԱՂՉԱՅԻՆ ՓՈՒՆԱՂՐՈՒՄ

1. Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության շահույթը, ստացված ծովային, գետային կամ օդային նավերով, ավտոմոբիլային կամ երկաթուղային փոխադրամիջոցներով միջազգային փոխադրումից, հարկվում են միայն այդ Պետությունում:
2. Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության շահույթը, ստացված կոնտեյներների և դրանց վերաբերող սարքավորումների ուղղակի օգտագործումից, վարձակալության տալուց կամ ցանկացած այլ ձևի շահագործումից հարկվում են միայն այդ Պետությունում:
3. Սույն հոդվածի առաջին և երկրորդ կետերի դրույթները կիրառվում են նաև այն շահույթի նկատմամբ, որոնք Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկությունը ստանում է համատեղ ձեռնարկությունում կամ միջազգային շահագործող գործակալությունում ունեցած մասնակցությունից, բայց միայն համատեղ գործունեությունում նրա ունեցած մասնաբաժնին վերագրվող մասով:

Շողված 9

ՁՈՒԳՈՐԴԱԾ (ԱՍՈՑԱՑՎԱԾ) ԶԵՆՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Երբ.
  - ա) Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկությունը ուղղակի կամ անուղղակի կերպով մասնակցում է Պայմանավորվող մյուս Պետության ձեռնարկության կառավարման, վերահսկման կամ գույքի մեջ, կամ
  - բ) միևնույն անձիք ուղղակի կամ անուղղակի կերպով մասնակցում են և՛ Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության և՛ Պայմանավորվող մյուս Պետության ձեռնարկության կառավարման, վերահսկման կամ գույքի մեջ, և յուրաքանչյուր դեպքում երկու ձեռնարկությունների միջև նրանց առևտրային և ֆինանսական փոխհարաբերություններում ստեղծվում կամ սահմանվում են պայմաններ, որոնք տարբերվում են այն պայմաններից, որոնք կարող էին լինել երկու անկախ ձեռնարկությունների միջև, ապա ցանկացած շահույթ, որը կարող էր համարվել նրանցից մեկինը, բայց այդ պայմանների պատճառով չի համարվել, կարող է մտցվել այդ ձեռնարկության շահույթի մեջ և համապատասխանաբար հարկվել:
2. Երբ Պայմանավորվող Պետությունը այդ Պետության ձեռնարկության շահույթի կազմում ներառում է - և համապատասխանաբար հարկում - մի շահույթ, որի նկատմամբ Պայմանավորվող մյուս Պետության ձեռնարկությունը այդ մյուս Պետությունում

արդեն պարտավորվել է հարկվել, և այդ ձևով հաշվի առնված շահույթը, համարվում է առաջին նշված Պետության ձեռնարկությանը հաշվառվող շահույթ, եթե երկու ձեռնարկությունների միջև լինեին անկախ ձեռնարկությունները բնորոշող փոխհարաբերություններ, ապա այդ մյուս Պետությունը կկատարի իր մոտ հաշվարկված նշված շահույթի հարկի համապատասխան ճշտում: Այդպիսի ճշտումը որոշելիս հաշվի կառնվեն սույն Համաձայնագրի մյուս դրույթները, իսկ Պայմանավորվող Պետության իրավասու մարմինները անհրաժեշտության դեպքում կխորհրդակցեն միմյանց հետ:

Շողված 10 ՃԱՐԱԲԱԺԻՆՆԵՐ

1. Շահաբաժինները, որոնք վճարում է Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ հանդիսացող ընկերությունը Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտին, կարող են հարկվել այդ մյուս Պետությունում:
2. Սակայն, այդպիսի շահաբաժինները կարող են հարկվել նաև այն Պայմանավորվող Պետությունում, ում ռեզիդենտն է համարվում շահաբաժիններ վճարող ընկերությունը, այդ Պետության օրենսդրությանը համապատասխան. բայց եթե ստացողը շահաբաժինների փաստացի սեփականատերն է, ապա պարտավորվող հարկը չպետք է գերազանցի.
  - ա) շահաբաժինների համախառն գումարի 5%, եթե փաստացի սեփականատեր համարվող ընկերությունը ուղղակի տնօրինում է շահաբաժիններ վճարող ընկերության գույքի առնվազն 25%-ը,
  - բ) շահաբաժինների համախառն գումարի 10%, մնացած բոլոր դեպքերում:Պայմանավորվող Պետության իրավասու մարմինները այս սահմանափակումների կիրառման եղանակը կորոշեն փոխադարձ համաձայնությամբ:
Այս կետը չի ազդի ընկերության շահույթի (որտեղից վճարվում են շահաբաժինները) հարկման վրա:
3. «Շահաբաժիններ» տերմինը սույն Շողվածում օգտագործելիս նշանակում է եկամուտ՝ բաժնետոմսերից, բաժնետոմսերի «օգտագործումից» կամ իրավունքների «օգտագործումից», հանքարդյունաբերության բաժնետոմսերից, հիմնադիրների բաժնետոմսերից կամ պարտապահանջ չհանդիսացող՝ շահույթին մասնակցության իրավունք տվող այլ իրավասությունից, ինչպես նաև այլ կորպորատիվ իրավունքներից, որոնք ենթակա են նույնպիսի հարկային կարգավորման, ինչպես բաժնետոմսերից եկամուտը, այն Պետության հարկային օրենսդրությանը համաձայն, որի ռեզիդենտն է հանդիսանում շահույթի բաշխումը իրականացնող ընկերությունը:
4. Առաջին և երկրորդ կետերի դրույթները չեն կիրառվում, եթե շահաբաժինների փաստացի սեփականատերը, լինելով Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ, ձեռնարկատիրական գործունեություն է իրականացնում Պայմանավորվող մյուս Պետությունում, ում ռեզիդենտն է շահաբաժիններ վճարող ընկերությունը այնտեղ գտնվող մշտական հաստատության միջոցով, կամ անկախ անհատական ծառայություններ է մատուցում այդ մյուս Պետությունում այնտեղ գտնվող հաստատուն բազայի միջոցով, և մասնակցությունը, որի հետ կապված վճարվում են շահաբաժինները իրոք վերաբերվում են նման մշտական հաստատությանը կամ հաստատուն բազային: Այդ դեպքում, հանգամանքներից կախված, կիրառվում են սույն Համաձայնագրի 7-րդ կամ 15-րդ հոդվածների դրույթները:
5. Այն դեպքում, երբ Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ համարվող ընկերությունը շահույթ կամ եկամուտ է ստանում Պայմանավորվող մյուս Պետությունում, վերջինս կա-

րող է չհարկել ընկերության վճարած շահաբաժինները, բացառությամբ, եթե այդպիսի շահաբաժինները վճարվում են այդ մյուս Պետության ռեզիդենտին, կամ եթե մասնակցությունը, որի հետ կապված վճարվում են շահաբաժինները, իրոք գործնականորեն կապված են այդ մյուս Պետությունում գտնվող մշտական հաստատության կամ հաստատուն բազայի հետ, և ընկերության չբաշխված շահույթից հարկեր չգանձել, անգամ եթե շահաբաժինները վճարվում են կամ չբաշխված շահույթը լիովին կամ մասամբ կազմված է այդ մյուս Պետությունում կազմավորվող շահույթից կամ եկամուտից:

Շոդված 11 ՏՈԿՈՍՆԵՐ

1. Տոկոսները, որոնք առաջանում են Պայմանավորվող Պետությունում և վճարվում են Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտին, կարող են հարկվել այդ մյուս Պետությունում:
2. Սակայն, նման տոկոսները կարող են հարկվել նաև Պայմանավորվող այն Պետությունում, որտեղ դրանք առաջանում են, այդ Պետության օրենսդրությանը համապատասխան. բայց եթե ստացողը հանդիսանում է տոկոսների փաստացի սեփականատերը, սակա պարտավորվող հարկն այդ դեպքում չպետք է գերազանցի տոկոսների համախառն գումարի 10%: Պայմանավորվող Պետության իրավասու մարմինները սույն սահմանափակման կիրառման եղանակը կորոշեն փոխադարձ համաձայնությամբ:
3. Անկախ 2-րդ կետի դրույթներից, Պայմանավորվող Պետությունում առաջացած տոկոսը կազատվի այդ Պետությունում հարկումից, եթե այն ստանում և փաստորեն տնօրինում է Պայմանավորվող մյուս Պետության կառավարությունը, իշխանության տեղական մարմինը, վարչատարածքային ստորաբաժանումը կամ կառավարության, իշխանության տեղական մարմնի, վարչատարածքային ստորաբաժանման որևէ գործակալությունը, բանկային միավորումը կամ հաստատությունը, եթե Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտի պարտապահանջները երաշխավորում, սպահովագրում, ուղղակի կամ անուղղակի ֆինանսավորում են Պայմանավորվող մյուս Պետության կառավարությանը ամբողջովին պատկանող ֆինանսական հաստատությունները:
4. «Տոկոսներ» տերմինը սույն հոդվածում օգտագործելիս նշանակում է եկամուտ ցանկացած տեսակի պարտապահանջներից, անկախ ի պտտեկային ապահովումից և անկախ պարտապահի շահույթում մասնակցության իրավունքի առկայությունից, և մասնավորապես, եկամուտ կառավարական արժեթղթերից, փոխառության տոմսերից ու պարտատոմսերից, ներառյալ դրանց պարզևավճարներն ու շահումները, կցված այդպիսի արժեթղթերին, պարտատոմսերին և փոխառության տոմսերին: Սույն հոդվածի նպատակների առումով ժամկետանց վճարումների համար պարտավորվող տույժերը որպես տոկոսներ չեն դիտվում:
5. Առաջին և երկրորդ կետերի դրույթները չեն կիրառվի, եթե տոկոսների փաստացի սեփականատերը, լինելով Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ, ձեռնարկատիրական գործունեություն է իրականացնում Պայմանավորվող մյուս Պետությունում, որտեղ առաջացել են այդ տոկոսները, այնտեղ գտնվող մշտական հաստատության միջոցով կամ անկախ անհատական ծառայություններ է մատուցում այդ մյուս Պետությունում, այնտեղ գտնվող հաստատուն բազայից և պարտապահանջը, որի հիման վրա տոկոսները վճարվում են, իրոք վերաբերում է նման մշտական հաստատությանը կամ հաստատուն բազային: Այդ դեպքում կիրառվում են 7-րդ կամ 15-րդ հոդվածների դրույթները՝ կախված հանգամանքներից:

6. Համարվում է, որ տոկոսներն առաջանում են Պայմանավորվող Պետությունում, եթե վճարողն ինքը Պետությունն է, նրա վարչատարածքային ստորաբաժանումը, իշխանության տեղական մարմինը կամ այդ Պետության ռեզիդենտը: Սակայն, եթե տոկոսներ վճարող անձը, անկախ այն բանից՝ Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ է թե ոչ, մշտական հաստատություն կամ հաստատուն բազա ունի Պայմանավորվող Պետությունում, որոնց գործունեության արդյունքում ստեղծվել է պարտքը, որի տոկոսները վճարվում են, և այդպիսի տոկոսների վճարման ծախսերը կրում է այդպիսի մշտական հաստատությունը կամ հաստատուն բազան, ապա համարվում է, որ այդ տոկոսները առաջանում են այն Պետությունում, որտեղ գտնվում են մշտական հաստատությունը կամ հաստատուն բազան:
7. Եթե վճարողի և փաստացի սեփականատիրոջ, կամ նրանց երկուսի և որևէ երրորդ անձի միջև հատուկ հարաբերությունների հետևանքով պարտապահանջին վերաբերվող տոկոսների գումարը գերազանցում է այն գումարին, որը կհամաձայնեցվեր վճարողի և փաստացի սեփականատիրոջ միջև, մնան հարաբերությունների բացակայության դեպքում, ապա սույն հոդվածի դրույթները կիրառվում են միայն նշված վերջին գումարի նկատմամբ: Այս դեպքում վճարի ավելցուկային մասը առաջվա պես կմնա հարկվող Պայմանավորվող Պետություններից յուրաքանչյուրի օրենսդրությանը համապատասխան, հաշվի առնելով սույն Համաձայնագրի մյուս դրույթները:

Շոդված 12

ԿՈՄԻՍԻՈՆ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹՅՈՒՆ

1. Պայմանավորվող Պետությունում առաջացած և Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտին վճարված կոմիսիոն վարձատրությունը կարող է հարկվել այդ մյուս Պետությունում:
2. Սակայն, այդպիսի կոմիսիոն վարձատրությունը կարող է հարկվել նաև Պայմանավորվող այն Պետությունում, որտեղ առաջանում է, այդ Պետության օրենսդրությանը համապատասխան. բայց եթե ստացողը հանդիսանում է կոմիսիոն վարձատրության փաստացի սեփականատերը, ապա պարտավորող հարկն այդ դեպքում չպետք է գերազանցի կոմիսիոն վարձատրության համախառն գումարի 15%: Պայմանավորվող Պետության իրավասու մարմինները սույն սահմանափակման կիրառման եղանակը կորոշեն փոխադարձ համաձայնությամբ:
3. «Կոմիսիոն վարձատրություն» արտահայտությունը սույն հոդվածում օգտագործելիս նշանակում է բրոքերին, գլխավոր միջնորդ գործակալին, բրոքերին կամ գործակալին նմանեցված որևէ այլ անձին կատարված վարձատրություն Պայմանավորվող Պետության (որտեղ այդպիսի վճարումն առաջացել է) հարկային օրենսդրությամբ:
4. Առաջին և երկրորդ կետերի դրույթները չեն կիրառվի, եթե կոմիսիոն վարձատրության փաստացի սեփականատերը, լինելով Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ, ձեռնարկատիրական գործունեություն է իրականացնում Պայմանավորվող մյուս Պետությունում, որտեղ առաջանում է կոմիսիոն վարձատրությունը, մշտական հաստատության միջոցով կամ անկախ անհատական ծառայություններ է մատուցում այդ մյուս Պետությունում գտնվող հաստատուն բազայից, և իրավունքը կամ գույքը, որոնց նկատմամբ վճարվում է կոմիսիոն վարձատրությունը իրոք կապված են այդպիսի մշտական հաստատության կամ հաստատուն բազայի հետ: Այդ դեպքում, կախված հանգամանքներից, կիրառվում են սույն Համաձայնագրի 7-րդ և 15-րդ հոդվածների դրույթները:
5. Համարվում է, որ կոմիսիոն վարձատրությունը առաջանում է Պայմանավորվող Պետությունում, եթե վճարող են հանդիսանում ինքը Պետությունը, նրա վարչատարածքային

ստորաբաժանումը, իշխանության տեղական մարմինը կամ այդ Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտը: Եթե, սակայն կոմիսիոն վարձատրություն վճարող անձը, անկախ այն բանից՝ Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ է թե ոչ, այդ Պայմանավորվող Պետությունում մշտական հաստատություն կամ հաստատուն բազա ունի, որոնց գործունեության հետ կապված կոմիսիոն վարձատրություն վճարելու պարտավորություն է առաջացել, և վճարման ծախսերը կրում են այդ մշտական հաստատությունը կամ հաստատուն բազան, ապա համարվում է, որ այդ կոմիսիոն վարձատրությունը առաջացել է Պայմանավորվող այն Պետությունում, որտեղ գտնվում են մշտական հաստատությունը կամ հաստատուն բազան:

6. Եթե, վճարողի և փաստացի սեփականատիրոջ միջև կամ նրանց երկուսի և երրորդ անձի միջև հատուկ հարաբերությունների պատճառով, կոմիսիոն վարձատրության գումարը, գործունեության նկատմամբ, որի համար վճարվում է, գերազանցում է գումարը, որը կհամաձայնեցվեր վճարողի և կոմիսիոն վարձատրության փաստացի սեփականատիրոջ միջև նման հարաբերությունների բացակայության դեպքում, ապա սույն հոդվածի դրույթները կկիրառվեն միայն նշված վերջին գումարի նկատմամբ: Այս դեպքում վճարի ավելյուկային մասն առաջվա պես կմնա հարկվող Պայմանավորվող Պետություններից յուրաքանչյուրի օրենսդրության համաձայն հաշվի առնելով սույն Համաձայնագրի այլ դրույթները:

Հոդված 13 ՈՌՅԱԼԹԻ

1. Պայմանավորվող Պետությունում առաջացած և Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտին վճարված ռոյալթին կարող է հարկվել այդ մյուս Պետությունում:
2. Սակայն, այդպիսի ռոյալթին կարող է հարկվել նաև Պայմանավորվող այն Պետությունում, որտեղ դրանք առաջանում են, այդ Պետության օրենսդրությանը համապատասխան. բայց եթե ստացողը հանդիսանում է ռոյալթիի փաստացի սեփականատերը, ապա պարտավորվող հարկն այդ դեպքում չպետք է գերազանցի ռոյալթիի համախառն գումարի 10%: Պայմանավորվող Պետության իրավասու մարմինները սույն սահմանափակման կիրառման եղանակը կորոշեն փոխադարձ համաձայնությամբ:
3. «Ռոյալթի» տերմինը սույն հոդվածում օգտագործելիս նշանակում է ցանկացած տեսակի վճարումներ՝ ստացված գրականության, արվեստի կամ գիտական աշխատանքի հեղինակային իրավունքներից, ներառյալ կինոնկարները, և արբանյակային, կաբելային, օպտիկական մանրաթելային կամ նման տեխնոլոգիաներով հասարակությանը հաղորդվող ռադիո- կամ հեռուստատեսային հաղորդումների համար կինոնկարները կամ ձայնագրությունները, ցանկացած պատենտից, ապրանքային նշանից, նախագծից կամ մոդելից, պլանից, գաղտնի բանաձևից կամ գործընթացից, արդյունաբերական, առևտրային, գիտական սարքավորումներից օգտվելու կամ օգտագործելու համար իրավունքի տրամադրման կամ արդյունաբերական, առևտրային, գիտական փորձի վերաբերյալ տեղեկության դիմաց: «Ռոյալթի» տերմինը ներառում է նաև գույքի կամ իրավունքների դասավորությունը կամ արտադրության, արդյունավետության օգտագործումը, քանակություն կազմող որևէ այդպիսի գույքի կամ իրավունքների օտարումից դրանց արժեքի հավելաճը՝ այդպիսի հավելաճի չափով:
4. Առաջին և երկրորդ կետերի դրույթները չեն կիրառվում, եթե ռոյալթիի փաստացի սեփականատերը, լինելով Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ, ձեռնարկատիրական գործունեություն է իրականացնում ռոյալթիի աղբյուր հանդիսացող Պայմանավորվող մյուս Պետությունում, այնտեղ գտնվող մշտական հաստատության միջոցով կամ անկախ անհատական ծառայություններ է մատուցում այդ մյուս Պետությունում, այնտեղ

գտնվող հաստատուն բազայից, և իրավունքը կամ գույքը, որոնց նկատմամբ վճարվում է ռոյալթի հիրոք կապված են այդպիսի մշտական հաստատության կամ հաստատուն բազայի հետ: Այդ դեպքում, կախված հանգամանքներից, կիրառվում են սույն Համաձայնագրի 7-րդ և 15-րդ հոդվածների դրույթները:

5. Համարվում է, որ ռոյալթին առաջանում է Պայմանավորվող Պետությունում, եթե վճարող են հանդիսանում ինքը Պետությունը, նրա վարչատարածքային ստորաբաժանունը, իշխանության տեղական մարմինը կամ այդ Պետության ռեզիդենտը: Եթե, սակայն, ռոյալթի վճարող անձը, անկախ այն բանից՝ Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ է թե ոչ, Պայմանավորվող Պետությունում մշտական հաստատություն կամ հաստատուն բազա ունի, որոնց հետ կապված ռոյալթի վճարելու պարտավորություն է առաջացել, և վճարման ծախսերը կրում են այդ մշտական հաստատությունը կամ հաստատուն բազան, ապա համարվում է, որ այդ ռոյալթին առաջացել է Պայմանավորվող այն Պետությունում, որտեղ գտնվում են մշտական հաստատությունը կամ հաստատուն բազան:
6. Եթե, վճարողի և փաստացի սեփականատիրոջ միջև կամ նրանց երկուսի և երրորդ անձի միջև հատուկ հարաբերությունների պատճառով, իրավունքը կամ տեղեկությունը, որի համար դրանք վճարվում են, օգտագործելու վերաբերյալ ունեցած ռոյալթի գումարը գերազանցում է այն գումարը, որը կհամաձայնեցվեր վճարողի և փաստացի սեփականատիրոջ միջև նման հարաբերությունների բացակայության դեպքում, ապա սույն հոդվածի դրույթները կիրառվում են միայն նշված վերջին գումարի նկատմամբ: Այս դեպքում վճարի ավելցուկային մասն առաջվա պես հարկվում է Պայմանավորվող Պետություններից յուրաքանչյուրի օրենսդրության համաձայն հաշվի առնելով սույն Համաձայնագրի այլ դրույթները:

Շողված 14 ԳՈՒՅՔԻ ԱՐԺԵՔԻ ՇԱԿԵԼԱՃ

1. Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտի, 6-րդ հոդվածում սահմանված, Պայմանավորվող մյուս Պետությունում գտնվող անշարժ գույքի օտարումից ստացած արժեքի հավելաճը, կարող է հարկվել այդ մյուս Պետությունում:
2. Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության, Պայմանավորվող մյուս Պետությունում ունեցած, մշտական հաստատության ձեռնարկատիրական գույքի մաս կազմող շարժական գույքի կամ անկախ ծառայությունների մատուցման նպատակով Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտի Պայմանավորվող մյուս Պետությունում ունեցած, հաստատուն բազային վերաբերվող շարժական գույքի օտարումից արժեքի հավելաճը, ներառյալ այդպիսի մշտական հաստատության (առանձին կամ ամբողջ ձեռնարկության հետ մեկտեղ) կամ այդպիսի հաստատուն բազայի օտարումից այդպիսի հավելաճը կարող են հարկվել այդ մյուս Պետությունում:
3. Միջազգային փոխադրումներում գործող ծովային, օդային կամ գետային նավերի, ավտոմոբիլային կամ երկաթուղային փոխադրամիջոցների, ինչպես նաև այդպիսի ծովային, օդային կամ գետային նավերի, ավտոմոբիլային կամ երկաթուղային փոխադրամիջոցների շահագործմանը վերաբերվող շարժական գույքի օտարումից Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության ստացած արժեքի հավելաճը հարկվում են միայն այդ Պետությունում:
4. Ընկերության, ում գույքը ուղղակի կամ անուղղակի գլխավորապես կազմված է Պայմանավորվող մյուս Պետությունում գտնվող անշարժ գույքից, բաժնետոմսերի կամ այլ կորպորատիվ իրավունքների օտարումից Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտի ստացած արժեքի հավելաճը, կարող է հարկվել այդ մյուս Պետությունում:

5. Առաջին, երկրորդ, երրորդ և չորրորդ կետերում չնշված ցանկացած գույքի օտարումից արժեքի հավելածը հարկվում է միայն Պայմանավորվող այն Պետությունում, ում ռեզիդենտն է գույք օտարողը:

Հոդված 15

ԱՆԿԱՆ ԱՆՇԱՏԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Եկամուտը, որը ստանում է Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտը մասնագիտական ծառայությունների մատուցումից կամ այլ, անկախ բնույթի գործունեությունից, հարկվում է միայն այդ Պայմանավորվող Պետությունում, բացառությամբ, երբ նա իր գործունեությունն իրականացնելու համար Պայմանավորվող մյուս Պետությունում ունի կանոնավոր օգտագործվող հաստատուն բազա: Եթե նա այդպիսի հաստատուն բազա ունի, ապա եկամուտը կարող է հարկվել մյուս Պետությունում, բայց միայն այդ հաստատուն բազային վերագրվող մասով:
2. «Մասնագիտական ծառայություններ» արտահայտությունը ներառում է, հատկապես անկախ գիտական, գրական, արվեստաբանական, կրթական կամ ուսուցչական գործունեությունը, ինչպես նաև բժիշկների, իրավաբանների, ճարտարագետների, ճարտարապետների, ատամնաբույժների, հաշվապահների անկախ գործունեությունը:

Հոդված 16

ԿԱՆՅԱԼ ԱՆՇԱՏԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Հաշվի առնելով 17-րդ, 19-րդ, 20-րդ, 21-րդ և 22-րդ հոդվածների դրույթները, աշխատավարձը և նման այլ վարձատրումները, որոնք Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտը ստանում է վարձու աշխատանքի դիմաց, հարկվում են միայն այդ Պետությունում, եթե միայն վարձու աշխատանքը չի իրականացվում Պայմանավորվող մյուս Պետությունում: Եթե վարձու աշխատանքը իրականացվում է Պայմանավորվող մյուս Պետությունում, ապա այդ կապակցությամբ ստացված վարձատրումը կարող է հարկվել այդ մյուս Պետությունում:
2. Չնայած առաջին կետի դրույթներին, Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտի ստացած վարձատրությունը Պայմանավորվող մյուս Պետությունում իրականացվող վարձու աշխատանքի դիմաց, հարկվում է միայն հիշատակված առաջին Պետությունում, հետևյալ պայմանների միաժամանակ կատարման դեպքում.
  - ա) ստացողը գտնվում է մյուս Պետությունում տվյալ օրացույցային տարում սկսվող կամ ավարտվող ամբողջությամբ վերջին 183 օր կազմող (ցանկացած 12-ամսվա ընթացքում) ժամանակահատվածը կամ ժամանակահատվածները չզերազանցող ժամկետում,
  - բ) վարձատրությունը վճարվում է մյուս Պետության ռեզիդենտ չհանդիսացող ձեռնարկատեր վարձողի կողմից կամ նրա անունից,
  - գ) վարձատրություն կատարելու ծախսերը չի կրում մշտական հաստատությունը կամ հաստատուն բազան, որ մյուս Պետությունում ունի ձեռնարկատեր-վարձողը:
3. Չնայած սույն հոդվածի նախորդ դրույթներին, Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության իրականացրած միջազգային փոխադրումներում գործող ծովային, օդային կամ գետային նավում, ավտոմոբիլային կամ երկաթուղային փոխադրամիջոցներում իրականացվող վարձու աշխատանքի հետ կապված վարձատրությունը կարող է հարկվել այդ Պետությունում:

Հոդված 17 **ՏՆՕՐԵՆՆԵՐԻ ՀՈՆՈՐԱՐՆԵՐ**

Տնօրենների հոնարարները և մյուս նմանատիպ վճարումները, որոնք ստանում է Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտը որպես Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտ հանդիսացող ընկերության տնօրենների խորհրդի անդամ, կարող են հարկվել այդ մյուս Պետությունում:

Հոդված 18 **ԱՐԿԵՍՏԻ ԱՃԽԱՏՈՂՆԵՐ ԵՎ ՍԱՐՁԻԿՆԵՐ**

1. Անկախ 15-րդ և 16-րդ հոդվածների դրույթներից, եկամուտը, որը ստանում է Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտը որպես արվեստի աշխատող՝ թատրոնի, կինոյի, ռադիոյի, հեռուստատեսության դերասան, որպես երաժիշտ կամ մարզիկ Պայմանավորվող մյուս Պետությունում կատարվող իր անհատական՝ որպես այդպիսին, գործունեությունից, կարող է հարկվել այդ մյուս Պետությունում:
2. Եթե արվեստի աշխատողի կամ մարզիկի՝ որպես այդպիսին իրականացվող, անհատական գործունեությունից առաջացած եկամուտը հաշվարկվում է ոչ թե արվեստի աշխատողին կամ մարզիկին, այլ մեկ ուրիշ անձի, ապա, չնայած սույն Համաձայնագրի 7-րդ, 15-րդ և 16-րդ հոդվածների դրույթներին, այդ եկամուտը կարող է հարկվել այն Պետությունում, որտեղ այդ արվեստի աշխատողը կամ մարզիկը իրականացնում են գործունեությունը:
3. Չնայած առաջին և երկրորդ կետերի դրույթներին, առաջին կետում նշված (Պայմանավորվող Պետությունների կառավարությունների միջև համաձայնեցված մշակութային և մարզական փոխանակման շրջանակներում) գործունեությունից ստացած եկամուտը, եթե այն չի իրականացվում շահույթ ստանալու նպատակով, կազատվի հարկումից այն Պայմանավորվող Պետությունում, որտեղ այդ գործունեությունը իրականացվել է:

Հոդված 19 **ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿՆԵՐ**

1. Համաձայն 20-րդ հոդվածի 2-րդ կետի դրույթների կենսաթոշակները և Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտին վճարվող այլ նմանատիպ վարձատրումները կապված նախկին վարձու աշխատանքի հետ կհարկվի միայն այդ Պետությունում:
2. Չնայած սույն հոդվածի առաջին կետի դրույթներին, կենսաթոշակներն ու այլ նմանատիպ վճարումները կատարված Պայմանավորվող Պետության սոցիալական ապիովագրության օրենսդրության տակ կհարկվի միայն այդ Պետությունում:

Հոդված 20 **ՊԵՏԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ**

1. Պայմանավորվող Պետության, նրա վարչատարածքային ստորաբաժանման կամ իշխանության տեղական մարմնի կողմից ոչ կենսաթոշակի ձևով վարձատրումը ֆիզիկական անձին՝ այդ Պետությանը, նրա վարչատարածքային ստորաբաժանմանը կամ իշխանության տեղական մարմնին մատուցած ծառայությունների դիմաց կհարկվի միայն այդ Պետությունում:

Սակայն այդպիսի վարձատրումը ենթակա է հարկման միայն Պայմանավորվող մյուս Պետությունում, եթե ծառայություններն իրականացվում են տվյալ Պետությունում և տվյալ Պետության ռեզիդենտ հանդիսացող ֆիզիկական անձը.

- i) տվյալ Պետության քաղաքացի է, կամ
- ii) տվյալ Պետության ռեզիդենտը չի դարձել միայն այդպիսի ծառայություններ մատուցելու նպատակով:

2. ա) Որևէ կենսաթոշակ վճարված ֆիզիկական անձին՝ Պայմանավորվող Պետության, նրա վարչատարածքային ստորաբաժանման, իշխանության տեղական մարմնի կողմից կամ նրանց ստեղծած ֆոնդերից, այդ Պետությանը, իշխանության մարմնին կամ ստորաբաժանմանը մատուցած ծառայությունների համար կհարկվի միայն այդ Պետությունում:
  - բ) Սակայն, այդպիսի կենսաթոշակը կհարկվի միայն Պայմանավորվող մյուս Պետությու-
նում, եթե այդ ֆիզիկական անձը տվյալ Պետության ռեզիդենտ է և քաղաքացի:
3. 16-րդ, 17-րդ և 19-րդ հոդվածների դրույթները կկիրառվեն այն ծառայությունների մատուցման վարձատրության և կենսաթոշակների նկատմամբ, որոնք կապված են Պայմանավորվող Պետության, նրա վարչաքաղաքական ստորաբաժանման կամ իշխանության տեղական մարմնի կողմից իրականացվող ձեռնարկատիրական գործունեության հետ:

Հոդված 21
ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ ԵՎ ՊՐԱԿՏԻԿԱՆՏՆԵՐ

1. Պայմանավորվող Պետությունում որպես ուսանող, պրակտիկանտ կամ ուսումը շարունակող մասնագետ ժամանակավոր գտնվող, տեխնիկական, մասնագիտական կամ ձեռնարկատիրական բնագավառներում վարժվող, Պայմանավորվող Պետությունում իր ապրուստի, ուսանելու կամ պրակտիկայի նպատակով արտասահմանից դրամական փոխադրում ստանալու համար, Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտը չի հարկվում:
2. Ուսանողին և պրակտիկանտին վճարված վարձատրությունը, կախված հանգամանքներից, մյուս Պետությունում մատուցած ծառայության համար չի հարկվի այդ Պետությունում 4 տարի ժամանակահատվածի ընթացքում, պայմանով, որ այդպիսի ծառայությունները կապված կլինեն իրենց ուսանելու, ապրուստի և պրակտիկայի հետ:

Հոդված 22
ՂԱՍԱԽՈՍՆԵՐ ԵՎ ՇԵՏԱԶՈՏՈՂՆԵՐ

1. Ֆիզիկական անձը, ով հանդիսանում է կամ մինչև անմիջապես Պայմանավորվող Պետություն գալը հանդիսացել է Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտ, որևէ համալսարանի, քոլեջի, դպրոցի կամ Պայմանավորվող Պետության կառավարության արտոնագրած այլ նման շահույթի նպատակ չհետապնդող ուսումնական հաստատության հրավերով գտնվում է Պայմանավորվող այդ Պետությունում իր առաջին ժամանելու ամսաթվից 2 տարին չգերազանցող ժամանակահատվածի ընթացքում, միայն ուսուցանելու, հետազոտելու կամ երկուսի միաժամանակ նպատակով, այդպիսի ուսումնական հաստատությունում ուսուցանելու կամ հետազոտելու համար իրենց վարձատրությունը Պայմանավորվող այդ մյուս Պետությունում կազատվի հարկումից:
2. Սույն հոդվածի առաջին կետի դրույթները չեն կիրառվի հետազոտություններից եկամուտների նկատմամբ, եթե այդպիսի հետազոտությունները չեն անցկացվում հասարակության շահերի, այլ առանձին անձի կամ անձանց մասնավոր օգուտի համար:

Հոդված 23
ԱՅԼ ԵՎ ԱՍՈՒՏՆԵՐ

1. Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտի սույն Համաձայնագրի նախորդ հոդվածներում չբնթարկված եկամուտների տեսակները, անկախ առաջացման վայրից, կհարկվեն միայն այդ Պետությունում:

2. Առաջին կետի դրույթները չեն կիրառվում այլ եկամուտների նկատմամբ, քան 6-րդ հոդվածի 2-րդ կետում սահմանված անշարժ գույքի եկամուտն է, եթե այդպիսի եկամուտներ ստացողը լինելով Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտ, Պայմանավորվող մյուս Պետությունում իրականացնում է ձեռնարկատիրական գործունեություն այնտեղ գտնվող մշտական հաստատության միջոցով կամ մատուցում է այդ մյուս Պետությունում անկախ անհատական ծառայություններ այնտեղ գտնվող հաստատուն բազայի և գույքը կամ իրավունքը որի հետ կապված վճարվել է եկամուտը, իրոք կապված են այդպիսի մշտական հաստատության կամ հաստատուն բազայի հետ: Այդ դեպքում, կախված հանգամանքներից, կիրառվում են 7-րդ կամ 15-րդ հոդվածների դրույթները:
3. Անկախ առաջին և երկրորդ կետերի դրույթներից, Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտի, սույն Համաձայնագրի մախորդ հոդվածներում չհիշատակված և Պայմանավորվող մյուս Պետությունում առաջացած, եկամուտի տեսակները նույնպես կարող են հարկվել այդ մյուս Պետությունում:

Շողված 24 ԳՈՒՅՔ

1. Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտի սեփականություն համարվող, Պայմանավորվող մյուս Պետությունում գտնվող, 6-րդ հոդվածում ներկայացված անշարժ գույքը, կարող է հարկվել այդ մյուս Պետությունում:
2. Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության Պայմանավորվող մյուս Պետությունում ունեցած մշտական հաստատության ձեռնարկատիրական գույքի մաս կազմող կամ Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտի Պայմանավորվող մյուս Պետությունում անկախ անհատական ծառայություններ մատուցելու նպատակով տրամադրության տակ գտնվող հաստատուն բազային վերաբերվող շարժական գույքը կարող է հարկվել այդ մյուս Պետությունում:
3. Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության սեփականություն համարվող գույքը, ներկայացված որպես միջազգային փոխադրումներում շահագործվող ծովային, գետային, օդային նավեր, ավտոմոբիլային, երկաթուղային փոխադրամիջոցներ կամ այդպիսի ծովային, գետային, օդային նավերի, ավտոմոբիլային, երկաթուղային փոխադրամիջոցների շահագործմանը վերաբերվող շարժական գույք, կհարկվի միայն այդ Պետությունում:
4. Ընկերության ակտիվում որպես բաժնետոմսեր և այլ կորպորատիվ իրավունքներ ներկայացված գույքը, որը կազմված է գլխավորապես Պայմանավորվող Պետությունում գտնվող անշարժ գույքից կարող է հարկվել այդ Պայմանավորվող Պետությունում:
5. Պայմանավորվող Պետության ռեզիդենտի գույքի մյուս բոլոր տարրերը կհարկվեն միայն այդ Պետությունում:

Շողված 25 ԿՐԿՆԱԿԻ ՆԱՐԿՄԱՆ ԲԱՅԱՌՈՒՄԸ

1. Հայաստանում կրկնակի հարկումը կբացառվի հետևյալ կերպ.
  - ա) Եթե Հայաստանի ռեզիդենտը եկամուտ է ստանում կամ գույք է տնօրինում, որոնք սույն Համաձայնագրի դրույթներին համապատասխան կարող են հարկվել Ռուսիանիայում, ապա Հայաստանը թույլ կտա.
    - i) այդ ռեզիդենտի եկամտահարկից հանել Ռուսիանիայում վճարված եկամտահարկի հավասար գումար,
    - ii) այդ ռեզիդենտի գույքահարկից հանել Ռուսիանիայում վճարված գույքահարկի հավասար գումար:

Այդպիսի հանումը, սակայն, յուրաքանչյուր դեպքում, չի գերազանցի մինչև հանումի տրամադրումը հաշվարկված եկամուտին կամ գույքին վերաբերվող, կախված հանգամանքներից, եկամտահարկի կամ գույքահարկի մասը, որը կարող է հարկվել Ռ-ումինիայում:

բ) Եթե սույն Համաձայնագրի ցանկացած դրույթին համապատասխան Հայաստանի ռեզիդենտի ստացած եկամուտը կամ տնօրինած գույքը ազատված է Հայաստանում հարկումից, ապա Հայաստանը, համենայն դեպս, կարող է այդպիսի ռեզիդենտի գույքի կամ եկամուտի մնացած մասի վրա տարածվող հարկի գումարը հաշվարկելիս ուշադրություն դարձնել հարկումից ազատված եկամուտի կամ գույքի վրա:

2. Ռ-ումինիայում կրկնակի հարկումը կբացառվի հետևյալ կերպ.

Եթե Ռ-ումինիայի ռեզիդենտը եկամուտ կամ 10-րդ, 11-րդ, 12-րդ և 13-րդ հոդվածներում որոշված եկամուտի տեսակ, շահույթ, հավելած է ստանում կամ գույք է տնօրինում, որոնք սույն Համաձայնագրի դրույթներին և Հայաստանի օրենսդրությանը համաձայն կարող են հարկվել Հայաստանում, ապա Ռ-ումինիան թույլ կտա հաշվանցել Հայաստանում վճարված եկամուտի, եկամուտի տեսակի, շահույթի, հավելածի կամ գույքի հարկի հավասար գումարը:

Հաշվանցման գումարը, սակայն, չի գերազանցի այդ եկամուտի, եկամուտի տեսակի, շահույթի, հավելածի կամ գույքի ռումինիական հարկի գումարը՝ հաշվարկված Ռ-ումինիայի հարկային օրենքների և սահմանված կարգի հետ համապատասխան:

Շոդված 26

ԱՆԽՏՐԱՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Պայմանավորվող Պետության ազգային անձինք չպետք է ենթարկվեն Պայմանավորվող մյուս Պետությունում որևէ հարկման կամ դրա հետ կապված պարտավորության կատարման, որն այլ է կամ ավելի ծանր է, քան հարկումն ու պարտավորությունների կատարումը, որին ենթակա են կամ կարող են ենթակա լինել նման հանգամանքներում, այդ մյուս Պետության ազգային անձինք:
2. Պայմանավորվող Պետություններից որևէ մեկի ռեզիդենտն համարվող քաղաքացիություն չունեցող անձինք չպետք է ենթարկվեն Պայմանավորվող Պետություններից և ոչ մեկում որևէ հարկման կամ պարտավորության կատարման, որն այլ է կամ ավելի ծանր է, քան հարկումն ու դրա հետ կապված պարտավորությունների կատարումը, որին ենթակա են կամ կարող են ենթակա լինել նման հանգամանքներում, այդ մյուս Պետության ազգային անձինք:
3. Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության Պայմանավորվող մյուս Պետությունում ունեցած մշտական հաստատության հարկումը չի կարող պակաս բարենպաստ լինել Պայմանավորվող այդ մյուս Պետությունում, քան այդ մյուս Պետությունում նույնատիպ գործունեություն իրականացնող ձեռնարկության հարկումը: Այս դրույթը չպետք է մեկնաբանվի, որպես Պայմանավորվող Պետությանը պարտավորեցնող Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտին շնորհել, հարկման նպատակների համար, անհատական արտոնություններ, պահումներ և զեղչեր, որոնք այդ մյուս Պետությունը տրամադրում է սեփական ռեզիդենտներին նրանց քաղաքացիական կարգավիճակի կամ ընտանեկան հանգամանքների հիման վրա:
4. Բացառությամբ դեպքերի, երբ կիրառվում են 9-րդ Հոդվածի, 11-րդ Հոդվածի 7-րդ կամ 12-րդ և 13-րդ Հոդվածների 6-րդ կետերի դրույթները, տոկոսները, կոմիսիոն վարձատ-

րումները, յույսը և Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության Պայմանավորվող մյուս Պետության ղեկավարին կատարած այլ վճարումները, այդպիսի ձեռնարկության հարկվող շահույթի որոշման նպատակով, ենթակա են հանման նույն պայմաններով, ինչպես եթե դրանք կվճարվեին առաջին նշված Պետության ղեկավարին:

Նմանապես Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության ցանկացած պարտք Պայմանավորվող մյուս Պետության ղեկավարին, այդ ձեռնարկության հարկվող գույքի որոշման նպատակով պետք է ենթակա լինի հանման նույն պայմաններով, ինչպես եթե այն կպարտավորվեր առաջին նշված Պետության ղեկավարին:

5. Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկությունները, որոնց գույքը ամբողջովին կամ մասամբ պատկանում, կամ ուղղակի կամ անուղղակի վերահսկվում է Պայմանավորվող մյուս Պետության մեկ կամ մի քանի ղեկավարների կողմից, չպետք է նշված առաջին Պետությունում ենթարկվի որևէ հարկման կամ դրա հետ կապված ցանկացած պարտավորությունների կատարման, որն այլ է կամ ավելի ծանր է քան հարկումն կամ դրա հետ կապված պարտավորությունների կատարումը, որին ենթակա են կամ կարող են ենթակա լինել նշված առաջին Պետության այլ մասն ձեռնարկությունները:
6. Սույն Հոդվածում ոչինչ չի մեկնաբանվի, որպես պարտավորեցնող Պայմանավորվող Պետությանը շնորհել այդ Պետության ղեկավարն չհանդիսացող ֆիզիկական անձանց, հարկման նպատակով, որևէ անհատական արտոնություններ, պահումներ և զեղչեր, որոնք շնորհում է իր ղեկավարն ֆիզիկական անձանց:
7. Սույն Հոդվածի դրույթները կկիրառվեն միայն սույն Համաձայնագրի տարածման ոլորտում գտնվող հարկերի նկատմամբ:

Հոդված 27

ՓՈՒՆՎԱՍԱԶՆՆԵՑՄԱՆ ԱՐԱՐՈՂԱԿԱՐԳԸ

1. Եթե անձը համարում է, որ Պայմանավորվող Պետություններից մեկի կամ երկուսի գործողությունները բերում են կամ կբերեն նրա՝ սույն Համաձայնագրին ոչ համապատասխան հարկմանը, ապա նա կարող է, այդ Պետությունների ներքին օրենսդրությամբ նախատեսված պաշտպանության միջոցներից անկախ, ներկայացնել իր գործը Պայմանավորվող այն Պետության իրավասու մարմնի քննարկմանը, ում ղեկավարն է հանդիսանում է կամ, եթե գործը վերաբերվում է սույն Համաձայնագրի 26-րդ Հոդվածի առաջին կետին, Պայմանավորվող այն Պետության իրավասու մարմնին, ում ազգային անձը հանդիսանում է:

Դիմումը պետք է ներկայացվի երկու տարվա ընթացքում Համաձայնագրի դրույթներին ոչ համապատասխան հարկմանը բերող գործողության մասին առաջին հիշատակման պահից:

2. Եթե իրավասու մարմինը դիմումը կհամարի հիմնավորված կամ եթե չկարողանա հանգել գոհացուցիչ որոշման, կձգտի լուծել հարցը Պայմանավորվող մյուս Պետության իրավասու մարմնի հետ փոխադարձ համաձայնությամբ, նպատակ ունենալով բացառել սույն Համաձայնագրին ոչ համապատասխան հարկումը: Ցանկացած ձեռքբերված համաձայնություն պետք է կատարվի անկախ Պայմանավորվող Պետությունների ներքին օրենսդրությամբ նախատեսվող ժամանակային սահմանափակման:
3. Պայմանավորվող Պետությունների իրավասու մարմինները փոխադարձ համաձայնությամբ կձգտեն լուծել բոլոր դժվարություններն ու հակասությունները, որոնք կարող են առաջանալ Համաձայնագրի մեկնաբանման կամ կիրառման ժամանակ: Նրանք կարող են նաև, Համաձայնագրով չնախատեսված դեպքերում, խորհրդակցել կրկնակի հարկումը բացառելու նպատակով:

4. Պայմանավորվող Պետությունների իրավասու մարմինները կարող են անմիջական կապ հաստատել միմյանց հետ նախորդ կետերի ընթացման մեջ համաձայնության հասնելու նպատակով: Երբ համաձայնության գալու համար նպատակահարմար է կարծիքների բանավոր փոխանակումը, այդպիսի փոխանակումը կարող է կատարվել Պայմանավորվող Պետության իրավասու մարմինների ներկայացուցիչներից բաղկացած հանձնաժողովի միջոցով:

Շողված 28

ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՓՈՒՍԱՆԱԿՈՒՄ

1. Պայմանավորվող Պետությունների իրավասու մարմինները սույն Համաձայնագրի կամ Պայմանավորվող Պետությունների ներքին օրենսդրության դրույթների իրագործման համար անհրաժեշտ տեղեկություններ կփոխանակեն Համաձայնագրում ընգրկված հարկերի վերաբերյալ, այն չափով, մինչև հարկումը չի հակասում Համաձայնագրին, հատկապես այդ հարկերի առնչությամբ խաբեությունը կամ խուսափումը կանխելու նպատակով: Տեղեկությունների փոխանակումը առաջին Հողվածով չի սահմանափակվում: Պայմանավորվող Պետության կողմից ստացված ցանկացած տեղեկություն համարվում է գաղտնի այնպես, ինչպես և այդ Պետության ներքին օրենսդրության գծով ստացված տեղեկությունը, և հանձնվում է միայն այն անձանց կամ մարմիններին (ներառյալ դատարանները և վարչական մարմինները), որոնք զբաղված են Համաձայնագրով ընդգրկվող հարկերը գնահատելով կամ գանձելով, հարկադիր բռնագանձումով կամ դատական հետապնդումով կամ բողոքարկումների քննմամբ: Ստացած տեղեկությունը այդ անձինք կամ մարմինները պետք է օգտագործեն միայն այդպիսի նպատակների համար: Նրանք կարող են հրապարակել այդ տեղեկությունը բաց դատական միստի ընթացքում կամ դատարանի որոշումներ ընդունելիս:
2. Առաջին կետի դրույթները ոչ մի դեպքում չեն մեկնաբանվի որպես Պայմանավորվող Պետությանը պարտավորեցնող.
  - ա) անցկացնել այդ կամ Պայմանավորվող մյուս Պետության օրենսդրությունից կամ վարչական գործավարությունից տարբերվող վարչական միջոցառումներ.
  - բ) ներկայացնել տեղեկություն, որը հնարավոր չի ստանալ այդ կամ Պայմանավորվող մյուս Պետության օրենսդրության կամ սովորական վարչական գործավարության ընթացքի համաձայն.
  - գ) ներկայացնել որևէ առևտրական, ձեռնարկատիրական, արդյունաբերական, առևտրային կամ մասնագիտական գաղտնիք, առևտրական գործընթաց բացառապես կամ պետական քաղաքականությանը (հասարակարգին) հակասող տեղեկություն:

Շողված 29

ԱԶԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ԳԱՆՁՍԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ

1. Պայմանավորվող Պետությունների իրավասու մարմինները պարտավորվում են միմյանց օգնել և աջակցել սույն Համաձայնագիրը տարածում ունեցող հարկերի, ներառյալ այդպիսի հարկերին վերաբերվող տոկոսների, ուշացած վճարումների համար տույժերի և տույժերի բնույթ չունեցող տուգանքների գանձման գործում:
2. Պայմանավորվող Պետության իրավասու մարմնի հարցումները այդպիսի հարկերի գանձման գործում աջակցելու համար պետք է ընդգրկեն այնպիսի վկայականի հանձնումը, որի օժտած լիազորությունները, այդ Պետության օրենքների համաձայն, համարենին նշված հարկերը վերջնականապես որոշված: Սույն հողվածի նպատակների համար հարկը համարվում է վերջնականապես որոշված, երբ Պայմանավորվող Պետությ-

յունը իրավունք ունի սեփական ներքին օրենսդրության համաձայն, գանձել հարկերը, իսկ հարկատուն չունի այդ գանձումը կասեցնելու հետագա իրավունք:

3. Պայմանավորվող Պետության հարցումը՝ ընդունված կատարման, Պայմանավորվող մյուս Պետության իրավասու մարմնի կողմից, կկատարվի այդ մյուս Պետության կողմից այնպես, ինչպես կկատարեր սեփական հարկերին վերաբերյալ հարցումը:
4. Սույն Հոդվածի համաձայն Պայմանավորվող Պետության իրավասու մարմնի գանձած գումարները պետք է փոխանցվեն Պայմանավորվող մյուս Պետության իրավասու մարմնին: Սակայն, եթե Պայմանավորվող Պետության իրավասու մարմինները չեն համաձայնվում այլ կերպ, ապա գանձման ժամանակ օգնության ապահովման սովորական ծախսերը կրում է առաջին հիշված Պետությունը:
5. Ըստ սույն Հոդվածի պայմանների, եթե հարկերի գանձումը վերաբերվում է մի ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում հարկատուն հանդիսացել է Պայմանավորվող մյուս Պետության ռեզիդենտ, ապա հարկերի գանձման գործում ոչ մի օգնություն չի ցուցաբերվի:
6. Սույն Հոդվածում ոչինչ չի կարող մեկնաբանվել, որպես Պայմանավորվող Պետություններից մեկում սեփական հարկերի գանձման ժամանակ օգտագործվող միջոցներից տարբեր վարչական միջոցների կիրառման կամ հասարակական քաղաքականությանը (հասարակարգին) հակասող պարտավորությունների հանձնարարական:

Հոդված 30

ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՌԱՋԵՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԸՅՈՒՊԱՏՈՍԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՆՂԱՄՆԵՐ

Սույն Համաձայնագրի ոչ մի դրույթ չի սահմանափակում դիվանագիտական առաքելությունների և հյուպատոսային ծառայությունների անդամների միջազգային իրավունքի ընդհանուր նորմերի կամ հատուկ համաձայնագրերի հիման վրա տրամադրված ֆինանսական արտոնությունները:

Հոդված 31

ՈՒԺԻ ՄԵՋ ՄՏՆԵԼԸ

1. Սույն Համաձայնագիրը ենթակա է վավերացման և ուժի մեջ կմտնի յուրաքանչյուր Պետության ներքին օրենսդրությամբ ուժի մեջ մտնելու համար հաստատված արարողակարգի պահանջները կատարելու մասին երկու Կողմերի վերջին ծանույցման ամսաթվից 30 օր հետո: Համաձայնագիրը կկիրառվի.
  - i) աղբյուրի մոտ գանձվող հարկերի նկատմամբ՝ Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու տարին հաջորդող օրացույցային տարվա հունվարի 1-ին կամ հունվարի 1-ից հետո ստացվող եկամուտներից,
  - ii) եկամուտներից և գույքից գանձվող այլ հարկերի նկատմամբ՝ Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու տարվան հաջորդող օրացույցային տարվա հունվարի 1-ին կամ հունվարի 1-ից հետո վճարված հարկերի համար:

Հոդված 32

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ԴԱՂԱՐԵՅՈՒՄԸ

1. Սույն Համաձայնագիրը մնում է ուժի անորոշ ժամանակով:
2. Պայմանավորվող Պետություններից յուրաքանչյուրը կարող է Պայմանավորվող մյուս Պետությանը գրավոր ծանույցում անել դիվանագիտական ուղիներով դադարեցման մասին ուժի մեջ մտնելու պահից հինգ տարի անցնելուց հետո ցանկացած ժամանակ, օրացույցային տարվա մինչև հունիսի 30-ը ներառյալ:

Այդ դեպքում Համաձայնագիրը դադարեցնում է իր գործողությունը

- i) աղբյուրի մոտ գանձվող հարկերի նկատմամբ՝ ծանուցագիրը փոխանցելու տարին հաջորդող օրացույցային տարվա հունվարի մեկին կամ հունվարի մեկից հետո ստացվող եկամուտներից.
- ii) եկամուտներից և գույքից գանձվող այլ հարկերի նկատմամբ՝ ծանուցագիրը փոխանցելու տարին հաջորդող օրացույցային տարվա հունվարի մեկին կամ հունվարի մեկից հետո վճարված հարկերի համար:

Ի ՎԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ՈՐԻ համապատասխան ձևով Կառավարությունների կողմից լիազորված ներքոստորագրողները ստորագրեցին սույն Համաձայնագիրը:

Կատարվել է ք. Երևանում 1996 թվականի մարտ ամսի 25-ին բնօրինակով, հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն լեզուներով, բոլոր տեքստերը հավասարազոր են: Մեկնաբանման ժամանակ տարաձայնությունների դեպքում գերակայում է անգլերեն տեքստը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՆՈՒՆԻՑ
ՌՈՒՄԻՆԻԱՅԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՆՈՒՆԻՑ

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՅՈՒՄ

Եկամուտների և գույքի կրկնակի հարկումը բացառելու և հարկումից խուսափելը կանխելու վերաբերյալ Համաձայնագիրը ստորագրման պահին, կնքված Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության և Ռումինիայի Կառավարության միջև, համապատասխան ձևով Կառավարությունների կողմից լիազորված ներքոստորագրողները համաձայնվեցին հետևյալ դրույթների շուրջ, որոնք կկազմեն սույն Համաձայնագրի անբաժան մասը.

1. 5-րդ Հոդվածի 6-րդ կետում.

«Անկախ կարգավիճակով գործակալ» արտահայտությունը Պայմանավորվող Պետության ձեռնարկության առնչությամբ նշանակում է ֆիզիկական անձ, որը հանդիսանում է մյուս Պետության ռեզիդենտ և աշխատանքային հարաբերությունների մեջ չէ առաջին նշված Պետության ձեռնարկության հետ:

Այդ գործունեությունից հնարավոր վնասների պատասխանատվությունը կամ ռիսկը ընկնում է այդ անձի և ոչ թե ձեռնարկության վրա:

2. 12-րդ Հոդվածում.

Սույն Հոդվածի դրույթները կկիրառվեն միայն Ռումինիայի համար:

3. 15-րդ Հոդվածի 2-րդ կետում.

Սույն Համաձայնագրի նպատակների համար Հայաստանի Հանրապետության դեպքում սույն Հոդվածի դրույթները տարածվում են անհատ ձեռներեցի ձեռնարկատիրական գործունեության վրա:

Կատարվել է ք. Երևանում 1996 թվականի մարտ ամսի 25-ին բնօրինակով, հայերեն, ռումիներեն և անգլերեն լեզուներով, բոլոր տեքստերը հավասարազոր են: Մեկնաբանման ժամանակ տարաձայնությունների դեպքում գերակայում է անգլերեն տեքստը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՆՈՒՆԻՑ
ՌՈՒՄԻՆԻԱՅԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՆՈՒՆԻՑ